

Verklaring na het 100e Comité van Ministers - Antwerpen, 22 april 2024

Met deze verklaring hernieuwt het Comité van Ministers van de Taalunie de wens om deze unieke intergouvernementele organisatie een blijvende en prominente rol te laten spelen bij de ontwikkeling, bevordering en verspreiding van het Nederlands.

Het Nederlands is een essentieel onderdeel van de identiteit en cultuur in zowel Nederland als Vlaanderen. In het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden is het Nederlands één van de officiële talen; het is voor een groot deel van de bevolking echter niet de moedertaal en daarmee een vreemde taal die in een meertalige context wordt gesproken en onderwezen. In Suriname neemt het Nederlands als officiële landstaal een prominente plaats in de samenleving in. Naast een belangrijke aanwezigheid binnen het taalgebied speelt de Taalunie ook een belangrijke rol in de wereldwijde uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur. Met haar relaties in meer dan 40 landen, veelal via vakgroepen Nederlands aan buitenlandse onderwijsinstellingen, heeft de Taalunie impact op de culturele bekendheid van het Nederlands in de wereld en speelt een rol bij de economische en maatschappelijke impact van onze taal.

Vanaf de oprichting van de organisatie in 1980 spreekt het Taalunieverdrag de hoop uit de vitaliteit, diversiteit en relevantie van het Nederlands door een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak te versterken. Gedurende 100 Comités van Ministers namen de Taalunie en haar partners een groot aantal initiatieven om dit te realiseren: van het ondersteunen en ontwikkelen van taalcompetentie in het (leerplicht)onderwijs, het begeleiden van meer dan 14.000 buitenlandse studenten aan scholen en universiteiten per jaar tot het uitreiken van de prestigieuze Prijs der Nederlandse Letteren. In de voorbije jaren raadpleegden miljoenen bezoekers uit de hele wereld de collectie van de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren en namen deel aan activiteiten van de jaarlijkse Week van het Nederlands. Ook is de Taalunie verantwoordelijk voor de officiële woordenlijst van de Nederlandse taal (www.woordenlijst.org). Namens de Taalunie zorgt het Instituut voor de Nederlandse Taal voor het actueel houden van deze woordenlijst en speelt het een belangrijke rol bij de digitalisering van de verschillende taaldatabanken in het taalgebied.

De initiatiefnemers in 1980 hebben een constructie opgezet die tot de dag van vandaag een uniek verhaal schrijft. Dankzij de vier organen van de Taalunie - het Algemeen Secretariaat, de Raad voor Nederlandse Taal en Letteren, de Interparlementaire Commissie en het Comité van Ministers - koppelt de organisatie beleidsvoorbereiding en beleidsondersteuning aan onafhankelijke adviezen over de Nederlandse taal. Het is ook uniek dat er dankzij de Interparlementaire Commissie een gezamenlijk parlementair debat over onze gemeenschappelijke taal mogelijk is.

Het Comité van Ministers erkent dat een verder evoluerende werking en structuur van de Taalunie nodig zijn om flexibel en effectief in te spelen op hedendaagse uitdagingen en technologische ontwikkelingen. De Taalunie zal daarom in opdracht van het Comité van Ministers en in samenwerking met de departementen ook in de toekomst het taalbeleid Nederlands laten aansluiten op uitdagingen die voortkomen uit maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij zal in de brede samenleving gekeken worden waar de rol van het Nederlands kan worden versterkt.

Als Comité van Ministers willen we daarom onze 100e vergadering aangrijpen om de Taalunie klaar te maken voor de toekomst. We bekrachtigen vandaag het belangrijke Verdrag uit 1980 en de doelstellingen in dat verdrag. Dat zijn de gemeenschappelijke ontwikkeling van de Nederlandse taal en de gemeenschappelijke bevordering van de kennis en het verantwoorde gebruik van de Nederlandse taal, de Nederlandse letteren, en de studie en verspreiding van de Nederlandse taal en letteren in het buitenland. De Taalunie zal in de toekomst de verbindende rol van het Nederlands in maatschappelijke domeinen zoals onderwijs, cultuur, welzijn en de arbeidsmarkt blijven houden. Hierbij is het van belang dat de Taalunie ook bij het brede publiek een voldoende zichtbare en inspirerende rol opneemt.

De maatschappij, en daarmee ons taalgebied, veranderde sterk de afgelopen jaren. Het Comité van Ministers is er trots op dat de Taalunie, na 100 Comités nog altijd relevant is en een belangrijke rol inneemt ten dienste van de taalgebruiker. Daarom wensen we de Taalunie een hele mooie toekomst toe.